

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
कृषि सेवा, बाली विकास (एग्रोनोमी) समूह, अधिकृत नवौं तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ – लिखित परीक्षा

भाग २ – अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	१०	१०×५=५०	छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानका उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याका पहिचान ।
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव ।
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेका सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति: २०७८।०२।२३ गते देखि ।

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३ विद्यमान नेपालको संविधान
 - १.४ संघ, प्रदेश र स्थानिय तह बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु
 - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
 - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
 - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरु
 - ४.१ विकास प्रशासनका अवधारणा
 - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.३ आवधिक योजना
 - ४.४ दिगा विकास
 - ४.५ विकेन्द्रीकरण
 - ४.६ गरीबी निवारण
 - ४.७ सुशासन
 - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.९ जनसंख्या र बसाईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
 - ५.७ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र, निर्वाचन व्यवस्थापन
६. नेपाली समाज र यस्को बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था,उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

- समाप्त -

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
कृषि सेवा, बाली विकास (एग्रोनोमी) समूह, अधिकृत नवौं तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

अंक:- ५०

१. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
२. आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४
३. नेपाल कृषि सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमहरू, २०५१
४. बीउ बिजन ऐन, २०४५ र बीउ बिजन नियमावली, २०५४
५. राष्ट्रिय बीउ बिजन नीति, २०५६
६. स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५
७. वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
८. नेपाल सरकारको दीर्घकालीन कृषि नीति
९. नेपाल सरकारको कृषि सम्बन्धी राष्ट्रिय नीतिहरूको समिक्षात्मक विवेचना
१०. विश्व व्यापार संगठनको सन्दर्भमा नेपालमा कृषिको Diversification को उपादेयता
११. कृषिमा दोहोरो व्यवस्थापन प्रणाली (Double Track System)
१२. चालु पञ्चवर्षीय योजनामा कृषि नीति
१३. जीवनाशक विषादि ऐन, २०४८
१४. जीवनाशक विषादि नियमावली २०५०
१५. राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१
१६. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७, प्रदेश नं.२
१७. प्रदेश नं.२, कृषि सँग सम्बन्धित ऐन, नियमावली, निर्देशिकाहरू

विविध

१. गरीबि निवारणमा एग्रोनोमिको भूमिका ।
२. खाद्यसुरक्षामा एग्रोनोमिको देन ।
३. नेपालमा लागु भएका बालीसम्बन्धी आयोजनाहरूको देन ।
४. एग्रोनोमि क्षेत्रसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू ।
५. Present agriculture situation and issues
६. WTO & Nepalese agriculture

- समाप्त -

1. Introduction

- 1.1. History, impact and importance of crop research and development programs
- 1.2. Agricultural perspective plan and its priority in food security
- 1.3. Major constraints of agricultural production in Nepal
- 1.4. Prospects of commercial field and plantation crops for commercialization
- 1.5. Province No.2, Agriculture Development Infrastructure & Statistics

2. Crop Production and Its Management

(Major Cereal crops, pulses, cash crops) in relation to

- 2.1. Introduction, Origin and Distribution
- 2.2. Botany, Physiology, Morphology and Growth stages of Crop Plant
- 2.3. Climate and Soil
- 2.4. Recommended Varieties and their Characteristics
- 2.5. Cultivation Practices: land preparation, seed rate, and seed treatment, planting methods, planting time, intercultural operations
- 2.6. Manure's and Fertilizers: recommended doses, method of application, time of application etc.
- 2.7. Water Management: critical stages of water requirement, time and frequency of water application, irrigation methods and drainage prevalent
- 2.8. Plant Protection Measures: important diseases, insect pests prevalent in Nepal and their control measure / IPM practices
- 2.9. Post Harvest Practices and Handling

3. Weather and crops

- 3.1. Climate-Temperature, Humidity, Rainfall, Sunshine Hours, Soil Temperature and their effects on crops
- 3.2. Agro climatic Zones, Seasonal Patterns in relation to crops of Nepal
- 3.3. Effects of Drought, Floods, Cold, Frost Hailstones and Wind on Crop Production

4. Land Resources and Tillage

- 4.1. Physiographic Distribution and Land System in Nepal
- 4.2. Land capability and Irrigation suitability
- 4.3. Land utilization
- 4.4. Soil classification and its relationship with tillage practices
- 4.5. Zero Tillage, minimum tillage and optimum tillage
- 4.6. Terrace and Terrace management

5. Biodiversity & Agro biodiversity

- 5.1. Convention on Biodiversity (CBD)
- 5.2. Role of IPGRI in conservation of agro-biodiversity
- 5.3. Plant variety protection in relation to WTO
- 5.4. Himalayan Region as a centre of crop plants origin and diversity
- 5.5. Biodiversity and approaches for its utilization and conservation

6. Soil and Plant Nutrition Management

- 6.1. Importance of Top Soil and Sub Soil's
- 6.2. Soil of Nepal and their classification

- 6.3. Chemical Properties of Soil
- 6.4. Essential Plant Nutrients and their sources
- 6.5. Organic Manuring
 - 6.5.1 Organic Manures- Application/Sources
 - 6.5.2 Plants suitable for green manuring
 - 6.5.3 Desirable characteristics of green manuring crops
 - 6.5.4 Constraints of organic manuring
 - 6.5.5 Sources of organic manures
 - 6.5.6 Organic crop production in the present scenario

7. Water Management in Crop Production

- 7.1. Irrigation potential in Nepal
- 7.2. Water requirement of different crops
- 7.3. Quality of irrigation water, methods and technique of irrigation
- 7.4. Some alternative irrigation practices presently in use
- 7.5. Drainage methods
- 7.6. Available water resources
- 7.7. Integrated crop and water management

8. Weeds & weed control

- 8.1. Classification of weeds, effects on crop production
- 8.2. Common weeds found in major field crops
- 8.3. Principles and methods of weed control practices in Nepal
- 8.4. Herbicides: type, formulation, and mode of action, effects and its use in Nepal
- 8.5. Herbicidal effects on environment and its economic use

9. Genetics & Plant Breeding

- 9.1. Advances in crop improvement in Nepal.
- 9.2. Definition, importance, history and achievement of plant breeding
- 9.3. Genetic basis of plant breeding
- 9.4. Breeding methods: self pollinated & cross pollinated crops
- 9.5. Varietal improvement procedure adopted in Nepal
- 9.6. Use of biotechnology in plant breeding

10. Seed Technology

- 10.1. Principles and practices of seed production
- 10.2. Seed classification and their qualities
- 10.3. Physiology of seed
- 10.4. Seed certification procedures and seed certification standards of major crops
- 10.5. Seed regulatory agency and its function in controlling and maintenance of seed standards
- 10.6. Seed self sufficiency program, its importance and present status

11. Crop Physiology

- 11.1. Growth & development
- 11.2. Photoperiodics
- 11.3. Photosynthesis and respiration.
- 11.4. Transpiration
- 11.5. Absorption & translocation

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं. २
कृषि सेवा, बाली विकास (एग्रोनोमी) समूह, अधिकृत नबौ तहको खुला र अन्तर सेवा
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
11.6. Stress physiology: cold & heat stress, low & high moisture stresses, etc.

12. Sustainable Agriculture & Farming System

- 12.1. Definition of sustainable agriculture
- 12.2. Problem of modern agriculture system
- 12.3. Importance of green revolution
- 12.4. Technology generation and its sustainability
- 12.5. Importance of indigenous technology
- 12.6. Farming system approach and its components
- 12.7. Social, economic & institutional aspects of farming system
- 12.8. Gaps in agronomy research & development
- 12.9. Suggestion to strengthen sustainability in agriculture
- 12.10. Gender issues in agronomic practices

13. Biometrics

- 13.1. Concept and fundamental parameter of statistics
- 13.2. Proper plot technique and data analysis
- 13.3. Estimate and control of error-replication, blocking and randomization
- 13.4. Concept and use of different design used agriculture
- 13.5. Use of computer statistical packages in agronomy research and development